

Beslutningsforslag nr. B 62. Fremsat den 25. november 1986 af Albrechtsen (VS), Elisabeth Bruun Olsen (VS) og Kinch-Jensen (VS)

Forslag til folketingsbeslutning om genopretning af havmiljøet

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag med henblik på en nedbringelse af næringssaltbelastningen af vandløb, søer og marine områder.

Lovforslaget skal indeholde følgende hovedelementer:

1. Landbrugets forbrug af kvælstof skal halveres i løbet af 3 år.
2. Bestemmelserne vedrørende opbevaring og brug af husdyrgødning skal yderligere strammes, så afstrømning og fordampning af kvælstof nedsættes.
3. Marginaljorderne tages ud af omdriften, således at der bliver forbud mod anvendelse af gødning og pesticider på disse jorder.
4. Krav om efterafgrøder på alle marker, som ellers ville ligge bare efter høst.
5. Omlægning af landbrugsstøtten, således at den favoriserer økologisk jordbrug samt brug med optimalt forhold mellem dyrehold og dyrket areal.
6. Krav om mekanisk, biologisk og kemisk rensning af alt byspildevand.
7. Udledning af kvælstof, fosfor og organisk stof (NPO) fra dambrug nedsættes til 10 pct. af den nuværende belastning.
8. Skærpede krav til direkte industriudledninger.
9. Krav om rensning for kvælstofilter fra såvel kraftværker som fra motorkøretøjer.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Næringssaltbelastningen af vore overfladevande nedsættes således, at de er upåvirkede til svagt påvirkede, dvs. en belastningssituation, der svarer til det landbrugsbidrag af kvælstof, fosfor og organisk stof, som var gældende omkring 1950. På lang sigt arbejdes for et økologisk landbrug.

For byernes vedkommende gennemføres en rensning ned til ca. 1 mg P/l og 5-8 mg N/l. For industri, trafik og dambrug gennemføres tilsvarende reduktion af N- og P-udledningen.

De foreslåede faste grænseværdier svarer ifølge NPO-redegørelsen til, hvad henholdsvis et udbygget biologisk anlæg med kvælstoffjernelse og et anlæg, der foretager fældning af fosfor, kan klare.

Siden 1950 er landbrugets handelsgødningsforbrug steget fra 60.000 til 412.000 t (1984), og udbragt husdyrgødning er steget fra ca. 50 til 100 kg N/ha. I alt er landbrugets kvælstofforbrug 3-doblet siden 1950. Omkring 1950 var næsten alt husspildevand kun mekanisk rensset, og den biologiske rensning reducerede kun kvælstof- og fosforudledningerne lidt. I dag bliver kun en ringe del af spildevandet kemisk rensset.

Op igennem 50'erne øgedes mængderne af fosfor i spildevandet, og forureningen af vore søer tog fart. Biologisk rensning hjalp ikke, og mange steder blev spildevandet ført til havet. Op igennem 60'erne og 70'erne blev også fjordene og de kystnære områder forurenet, men dette skyldtes i høj grad, at kvælstofudvaskningen fra landbruget øgedes med endnu højere takt. For så vidt angår belastningen af søer, vandløb og fjorde ligger der for hovedpartens vedkommende recipientkvalitetsplaner, der sikrer en forbedring af rensningen af husspildevandet. For landbrugets kvælstofudledninger eksisterer der derimod kun helt utilstrækkelige hensigter i den såkaldte NPO-handlingsplan fra 1985.

En tilbageførsel til en miljøtilstand, som var gældende i 1950, men med en betydelig reduktion i husspildevandsbidraget kræver således, at alt spildevand renses.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1. Kvælstofforbrug

Alle landmænd skal fra 1987 anvende en konsulent. Før sæsonens start oplyses konsulenten om det planlagte dyrkede areal samt afgrødefordeling. Enten landmanden selv eller konsulenten skal udarbejde en markplan.

Forbruget af kvælstofgødning nedskæres, således at 1987 forbruget på landsplan udgør højst 75 pct. og 1988-forbruget højst 50 pct. af 1986-forbruget.

Landbrugsministeriet foretager en regional fordeling af kvælstofforbruget (fastsætter regionale kvoter for brug af kvælstofholdig handelsgødning). Inden for disse regionale kvoter har konsulenterne pligt til at fastsætte kvoter for hver enkelt landmand.

Det tillades hver enkelt landmand at købe kvælstofgødning ud over sin kvote, men af denne gødning betales en afgift på 6 kr./kg.

Den enkelte landmands kvote vurderes hvert år, og fra 1989 anses kvotetildelingen for at være så underbygget, at der ikke længere gives mulighed for at købe mere end den tildelte kvote. Dermed er halveringen fuldt ud gennemført i 1989. Dvs. i løbet af 3 år.

Den foreslåede nedtrapning af kunstgødningsforbruget bygger i en overgangsperiode på et system, hvor afgifter og støtte til ændrede dyrkningsmetoder så vidt som overhovedet muligt skal motivere den enkelte landmand til at foretage den nødvendige reduktion i gødningsforbruget. Efter denne overgangsperiode lægges der så faste maksimumsgrænser, dvs. krav om overholdelse af kvoterne.

Ad 2. Regler for husdyrgødning

Kravene i den allerede vedtagne lov om husdyrgødning skærpes, således at gylletankkapaciteten forøges med 2 måneder. Det betyder for gårde med større dyrehold, at der skal være mindst 8 måneders opbevaringskapacitet.

Tilsvarende forlænges udbringningsforbuddet frem til 1. januar samtidig med, at forbuddet mod udbringning på frossen jord opretholdes.

Fordampningen fra gylleanlæg nedsættes mest muligt, eksempelvis med krav om, at gyllen opbevares i lukkede tanke.

Ad 3. *Marginaljorde*

I forbindelse med de initiativer, som miljøministeren må iværksætte, for at landbrugets kvælstofbrug kan halveres, inddrages marginaljordsplanlægningen, således at der sikres bedst mulig naturgenopretning og bedst mulige forudsætninger for en intensivisering af økologisk landbrug.

Ad 4. *Efterafgrøder*

Jorden skal være plantetækket hele året ved dyrkning af efterafgrøder og vinterafgrøder. Dog skal der åbnes mulighed for mekanisk ukrudtsbehandling. Pesticidforbruget må ikke øges ved dyrkning af visse afgrøder.

Ad 5. *Omlægning af landbrugsstøtten*

Landbrugsstøtten har længe medvirket til at fremme en udvikling, som øger de miljømæssige problemer, f.eks. den øgede specialisering. Mange brug er uden dyrehold, mens andre har alt for mange dyr i forhold til det areal, de har til rådighed til udbringning af gylle. Specielt er kvægbruget trukket vestpå, og netop i Jylland findes de største problemer med sandede jorder og dermed nitrat i grundvandet.

VS kræver derfor en omlægning af landbrugsstøtten, som fremmer en omlægning til:

- brug med dyrehold, hvor der er et hensigtsmæssigt forhold mellem antal dyr og areal og brug, som binder sig til sædskifte,
- brug, som nedsætter deres forbrug af pesticider samt bruger mindre handelsgødning end den i punkt 1 omtalte kvote og de brug, der overholder ovenfor anførte krav,
- økologisk jordbrug.

Støtten gives gradueret med størst støtte til c) og derefter b), a) og endelig det traditionelle landbrug, som skal have reduceret støtte.

Ad 6. *Rensning af spildevand*

Inden 1990 gennemføres fosforrensning til 1 mg P/l og kvælstofrensning til 5–8 mg N/l af alt spildevand fra husholdning og industri.

Disse skærpede krav om spildevandsrensning fra husholdninger og industri gennemføres ved en revurdering af de eksisterende recipientkvalitetsplaner og spildevandsplaner.

Ad 7. *Dambrug*

Udledning af NPO nedsættes til 10 pct. af den nuværende udledning. Dette skal ske ved recirkulering af vandet og rensning.

Der stoppes for oprettelse af nye havbrug og dambrug, hvor der benyttes kunstig fodertilsætning.

Ad 8. *Industriudledninger*

Industriens ulovlige udledninger må bringes til ophør inden for 6 måneder. Udviklingsprogrammet for renere teknologi (fremlagt af miljøministeren i oktober, jf. almindelig del – bilag 6 1986–87) skal føre til, at der stilles krav om ændret teknologi i de forurenende industrier. Hurtigere kan dette rent fysisk ikke gennemføres.

Specielt skal Superfos og Cheminovas udledningstilladelse skærpes, da disse virksomheders bidrag af fosfor udgør 90 pct. af det samlede industribidrag til havet.

Ad 9. *Rensning af kvælstofilter*

Udslip af kvælstofilter og ammoniak til luften giver et betydeligt bidrag til kvælstofbelastningen af havene. Fordampning fra husdyrgødning udgør det største problem. De krav, der stilles under punkt 2 vil nedbringe denne afdampning noget.

Kvælstofilterne fra kraftværker og biler er den næststørste kilde. Kvælstofilterne i biludstødning kan reduceres med 80–90 pct. ved at anvende katalysatorer.

Desværre har regeringen hidtil ligget under for, at EF ikke tillader, at Danmark stiller krav om katalysatorer på nye biler. For at komme ud over dette har VS og SF foreslået, at der straks indføres differentierede afgifter, der gør katalysatorbiler billigere end biler uden katalysatorer, (jf. forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m.v., Folketingstidende 1985–86, forhandlingerne sp. 7690, 9295 og tillæg A sp. 4907).

Hvad kraftværkerne angår, har miljøministeren fremlagt en såkaldt NOx handlingsplan, som imidlertid ikke indeholdt skyggen af handling.

VS kræver, at der sættes en tidsfrist, således at der fra 1990 skal ske en fjernelse af mindst 70 pct. af de producerede NOx'er på alle nye kraftværker. Frem til 1995 skal det tilsvarende gøres på så mange eksisterende kraftværker, at det samlede NOx udslip reduceres med 50 pct. i forhold til 1986-niveauet.